

CPB Klachtenregeling Wetenschappelijke Integriteit

Preambule

In de Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit 2018 zijn de leidende principes van goede en integere wetenschapsbeoefening en de daaruit voortvloeiende normen voor goede onderzoekspraktijken vastgelegd die ook door het CPB worden onderschreven.

Binnen het CPB rust op alle betrokkenen bij het onderzoek een eigen verantwoordelijkheid voor de instandhouding van de wetenschappelijke integriteit. Iedereen moet zich er steeds voor inzetten dat de normen zorgvuldig worden nageleefd. Als wordt verondersteld dat de wetenschappelijke integriteit is geschonden, kan hierover een klacht worden ingediend. Het CPB zorgt voor een zorgvuldige en eerlijke procedure voor de behandeling van de klachten en de daarop volgende besluitvorming. Met dat doel heeft het de directie van het CPB de onderstaande regeling vastgesteld.

Paragraaf 1 Definities

- 1.1 Schending van de wetenschappelijke integriteit: Handelen of nalaten dat een schending van de wetenschappelijke integriteit oplevert in de zin van paragraaf 5.2 onder A 1, 2, of 3 van de Gedragscode Nederlandse Wetenschappelijke Integriteit 2018.
- 1.2 Klacht: Een schriftelijke melding over een veronderstelde schending van de wetenschappelijke integriteit begaan door een medewerker.
- 1.3 Klager: Degene die zich met een klacht wendt tot de directie, al dan niet via de vertrouwenspersoon WI (Wetenschappelijke Integriteit).
- 1.4 Beklaagde: De medewerker over wiens gedraging een klacht is ingediend, of naar wiens handelen op verzoek van de directie door de commissie een onderzoek wordt verricht
- 1.5 Medewerker: Degene die een dienstverband heeft of heeft gehad bij het CPB of die anderszins werkzaam is of is geweest onder verantwoordelijkheid van het CPB; hieronder vallen ook personen die niet of slechts in deeltijd aan het CPB zijn verbonden voor zover zij in het onderzoek van de instelling participeren dan wel hun onderzoek onder naam of verantwoordelijkheid van de instelling naar buiten brengen. Uitgezonderd zijn personen die slechts in een ondersteunende rol bij het onderzoek zijn betrokken.
- 1.6 Vertrouwenspersoon: Degene die als vertrouwenspersoon wetenschappelijke integriteit is benoemd door de directie.
- 1.7 Commissie: de door de directies van het CPB, SCP en PBL ingestelde commissie ter behandeling van klachten inzake schending van de wetenschappelijke integriteit.

Paragraaf 2 Algemeen

- 2.1 Iedereen heeft het recht de vertrouwenspersoon te raadplegen bij een veronderstelde schending van de wetenschappelijke integriteit.
- 2.2 Iedereen heeft het recht een klacht in te dienen bij de directie, die de klacht onverwijld doorstuurt naar de commissie. Een klacht kan alleen worden ingediend over een veronderstelde schending van de wetenschappelijke integriteit. In de klacht moet voldoende zijn onderbouwd waarom klager de wetenschappelijke integriteit geschonden acht.
- 2.3 De directie kan ook zonder dat een klacht is ingediend de commissie verzoeken een onderzoek in te stellen naar een veronderstelde schending van de wetenschappelijke integriteit.
- 2.4 Een anonieme klacht wordt slechts in behandeling genomen als de directie daartoe aanleiding ziet omdat men van oordeel is dat:
 - a. zwaarwegende publieke belangen of zwaarwegende belangen van het CPB of van betrokkenen daartoe nopen en
 - b. het feitenonderzoek zonder inbreng van klager kan plaatsvinden.
- 2.5 Als de klacht betrekking heeft op een lid van de directie, oefent het CPC de rol en bevoegdheden uit die in deze regeling zijn neergelegd bij de directie.
- 2.6 Als de klacht betrekking heeft op iemand die medewerker is of is geweest van meerdere instellingen die de Gedragscode hebben onderschreven en de klacht dientengevolge aan meerdere instellingen onderzocht zou kunnen worden, kan gezamenlijke klachtbehandeling plaatsvinden of maken de betrokken instellingen anderszins afspraken over de wijze van klachtbehandeling. Een beslissing over de wijze van behandeling wordt in dat geval genomen door de directie.
- 2.7 Iedereen is verplicht aan de vertrouwenspersoon of de commissie binnen de gestelde redelijke termijn alle medewerking te verlenen die zij redelijkerwijs kunnen vragen bij de uitoefening van hun bevoegdheden.
- 2.8 Iedereen die is betrokken bij de behandeling van een klacht is geheimhouding verschuldigd over de inhoud van de klacht en de informatie die in verband met de klacht of de procedure bekend is geworden. Deze geheimhoudingsplicht geldt ook na afloop van de procedure, met uitzondering van de geanonimiseerde weergave van zaken in jaarverslagen of op de website van de VSNU. Indien de geheimhoudingsplicht wordt geschonden, kan de commissie of de directie daaraan passende consequenties verbinden.
- 2.9 Indien een medewerker naast zijn aanstelling bij het CPB elders een aanstelling heeft, geldt deze regeling alleen voor werkzaamheden die worden/zijn verricht uit hoofde van de CPB-functie.

Paragraaf 3 Vertrouwenspersoon

3.1 Benoeming

- a. De directie benoemt een of meerdere vertrouwenspersonen voor een periode van vier jaar. Herbenoeming voor een aansluitende periode van telkens vier jaar is mogelijk.
- b. De vertrouwenspersoon heeft een wetenschappelijke achtergrond, is van onberispelijke wetenschappelijke reputatie en kan goed omgaan met tegenstellingen en conflicten. De vertrouwenspersoon mag geen nevenfunctie hebben die het functioneren als vertrouwenspersoon in de weg kan staan.
- c. Niet voor benoeming in aanmerking komen de leden van het CPC, de leden van de directie en de leden van de commissie.
- d. De directie kan de benoeming tussentijds beëindigen
 - op eigen verzoek van de vertrouwenspersoon;
 - wegens niet langer voldoen aan de vereisten voor benoembaarheid;
 - wegens disfunctioneren als vertrouwenspersoon.

3.2 Taak

De vertrouwenspersoon

- fungeert als laagdrempelig aanspreekpunt voor vragen en klachten over wetenschappelijke integriteit;
- probeert als daartoe mogelijkheden lijken te bestaan te bemiddelen of de klacht anderszins in der minne op te lossen;
- wijst de klager de weg naar het indienen van een klacht bij de directie
- mag niet tegelijkertijd zowel de klager en de beklagde bijstaan;
- verricht alleen handelingen ten behoeve van de klager of de beklagde met hun instemming.

3.3 Verantwoording

De vertrouwenspersoon legt over de werkzaamheden achteraf verantwoording af aan de directie in een jaarlijkse rapportage. In de rapportage wordt in algemene termen verslag gedaan van de behandelde zaken en de verrichte activiteiten. Daarbij mag de rapportage niet tot personen herleidbaar zijn. De vertrouwenspersoon is verder geheimhouding verschuldigd over alles wat hem of haar in die hoedanigheid bekend is geworden. Slechts met uitdrukkelijke toestemming van klager en beklagde kan hiervan worden afgeweken.

Paragraaf 4 Commissie Wetenschappelijke Integriteit

4.1. Benoeming en samenstelling

- a. De directies van CPB, PBL en SCP stellen samen een commissie wetenschappelijke integriteit in, bestaande uit een voorzitter en minimaal twee andere leden. Bij voorkeur is ten minste één van hen jurist.
- b. De voorzitter en de leden worden benoemd door de directies, voor een periode van 4 jaar. Zij zijn eenmaal al dan niet aansluitend herbenoembaar voor eenzelfde termijn.
- c. De leden ontvangen een vergoeding per vergadering conform de Wet vergoedingen adviescolleges en het Besluit vergoedingen adviescolleges en commissies.

Het bepaalde in artikel 3.1 is van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat een vertrouwenspersoon niet in aanmerking komt voor benoeming als voorzitter of lid van de commissie.

- d. Bij de benoeming wordt gestreefd naar een evenwichtige vertegenwoordiging van de wetenschapsgebieden, en inhoudelijke werkterreinen van de planbureaus.
- e. De commissie kan voor het onderzoek van een bepaalde klacht tijdelijk worden uitgebreid met deskundigen of ad hoc leden, al dan niet verbonden aan één van de planbureaus.
- f. De commissie wordt ondersteund door een secretaris.

4.2. Taak

De commissie wetenschappelijke integriteit onderzoekt klachten, beoordeelt of de wetenschappelijke integriteit is geschonden en brengt daarover advies uit aan de opdrachtgever vanuit de organisatie waarop de klacht betrekking heeft. Zij kan op verzoek van de directie ook een onderzoek verrichten en daarover advies uitbrengen zonder dat er een klacht is ingediend.

4.3. Bevoegdheden

- a. De commissie is bevoegd informatie in te winnen bij alle werknemers en organen van de planbureaus. Zij kan inzage verlangen in of kopieën verlangen van alle documentatie en correspondentie die zij voor haar onderzoek van belang acht en kan deze wanneer zij dat nodig acht in beslag nemen of laten verzegelen.
- b. De in het vorige lid bedoelde documentatie omvat ook de data van het onderzoek waarop de klacht betrekking heeft. Niet-publiek beschikbare delen van het wetenschappelijk onderzoek en de desbetreffende data moeten wanneer de commissie dat noodzakelijk acht ter controle ter inzage te worden gegeven aan twee door de commissie daartoe aangewezen personen. Deze personen voeren de controle uit onder strikte geheimhouding en delen hun bevindingen alleen met de commissie. De desbetreffende bevindingen zullen in het advies van de commissie op een zodanige manier worden weergegeven dat de vertrouwelijkheid van het onderzoek of de onderzoeksdata niet wordt geschaad.
- c. De commissie kan deskundigen of andere derden, al dan niet verbonden aan het planbureau waarop de klacht betrekking heeft, raadplegen. Van de raadpleging wordt een rapportage opgemaakt. Partijen worden geïnformeerd over de identiteit van de geraadpleegde deskundigen of derden.

4.4. Werkwijze

- a. Voor zover de werkwijze van de commissie niet in deze of in een nadere regeling is vastgelegd, wordt deze bepaald door de voorzitter.
- b. Tenzij artikel 2.5 aan de orde is, wordt een klacht behandeld door de voorzitter van de commissie en twee andere leden, eventueel aangevuld met een of meer deskundigen of ad hoc leden. Deze deskundigen of ad hoc leden worden op verzoek van de commissie daartoe benoemd door de directies.
- c. Leden van de commissie die op enigerlei wijze zijn betrokken bij de personen of feiten waarop de klacht betrekking heeft of die anderszins belang hebben bij de zaak, komen niet in aanmerking voor de behandeling van een klacht.

4.5 Start van de procedure

- a. Na ontvangst van de klacht deelt de commissie de klager en beklagde binnen twee weken schriftelijk mee dat zij de klacht heeft ontvangen en informeert zij de betrokkenen over de door haar te volgen procedure en over de inhoud van de klacht.
- b. De commissie beoordeelt of zij een klacht in behandeling kan nemen aan de hand van de volgende vereisten:
 - I. de klacht bevat een duidelijke omschrijving van de veronderstelde schending van de wetenschappelijke integriteit door een of meer medewerkers van het betreffende planbureau en is voorzien van de daarop betrekking hebbende schriftelijke stukken of andere bewijsmiddelen;
 - II. de klacht is voorzien van dagtekening en vermeldt de naam, functie en contactgegevens van klager. Dit vereiste geldt niet als artikel 2.4 van toepassing is.
- c. Als de klacht onvolledig is, biedt de commissie de klager de gelegenheid de klacht aan te vullen binnen een door haar gestelde termijn. De in 4.5 onder f genoemde termijn wordt dan verlengd met de in de vorige zin bedoelde termijn of de termijn waarbinnen de aanvulling is verstrekt.
- d. De commissie is bevoegd de directie te adviseren een klacht niet inhoudelijk in behandeling te nemen als
 - I. na de veronderstelde schending een te lange termijn is verstreken of klager onredelijk lang heeft gewacht met het indienen van de klacht. Als zodanig geldt in beginsel een termijn van vijf jaar;
 - II. klager de geheimhoudingsverplichting van artikel 2.8 heeft geschonden.
 - III. Dezelfde klacht eerder is ingediend.
- e. De commissie is eveneens bevoegd de directie te adviseren een klacht niet inhoudelijk in behandeling te nemen als zij op grond van een eerste beoordeling tot de conclusie is gekomen dat
 - I. de klacht kennelijk ongegrond is;
 - II. de klacht kennelijk van onvoldoende belang is;
 - III. de klacht uitsluitend een professioneel verschil van opvattingen betreft;
 - IV. de klacht slechts is terug te voeren op een arbeidsconflict;
 - V. de klacht niet tot het oordeel kan leiden dat het handelen van beklagde een schending van de wetenschappelijke integriteit betreft.
- f. De commissie brengt binnen vier weken advies uit aan de directie als zij van mening is dat de klacht niet inhoudelijk in behandeling moet worden genomen.
- g. De directie beslist vervolgens zo snel mogelijk over het niet inhoudelijk in behandeling nemen en stuurt zijn beslissing aan klager en beklagde. Als wordt besloten om niet tot inhoudelijke behandeling over te gaan, is dit een aanvankelijk oordeel als bedoeld in artikel 5.1.
- h. Als onderdeel f niet van toepassing is of als de directie met toepassing van onderdeel g beslist tot inhoudelijke behandeling, gaat de commissie over tot inhoudelijke behandeling. Daarbij geldt als uitgangspunt dat beklagde wordt geacht onschuldig te zijn tot het tegendeel is bewezen.

4.6 Inhoudelijke behandeling van een klacht

- a. De commissie gaat na of er behalve klager en beklagde nog andere belanghebbenden zijn die bij de procedure betrokken moeten worden. De

- commissie hoort alle betrokkenen bij de klacht. Zij stelt in ieder geval klager en beklagde in de gelegenheid te worden gehoord.
- b. Het horen van betrokkenen gebeurt in elkaars aanwezigheid, tenzij er zwaarwegende redenen zijn om hen gescheiden te horen. In dat geval wordt ieder van hen op de hoogte gesteld van wat er tijdens het horen buiten zijn of haar aanwezigheid naar voren is gebracht.
 - c. Van het horen wordt een schriftelijk verslag gemaakt waarin zakelijk wordt weergegeven wat er is gezegd.
 - d. De commissie kan geluidsopnamen van het horen maken. Deze zijn uitsluitend bedoeld als hulpmiddel bij het maken van het verslag. Nadat de directie zijn definitieve oordeel heeft gegeven, worden de opnamen vernietigd. Behalve de commissie mag niemand tijdens een hoorzitting geluidsopnamen maken.
 - e. Tijdens het horen kunnen klager en de beklagde zich laten bijstaan, maar zich niet laten vertegenwoordigen.
 - f. De commissie kan getuigen en deskundigen horen of deskundigen verzoeken om een schriftelijk deskundigenrapport.
 - g. Alle relevante informatie die de commissie verzamelt wordt met het oog op een eerlijke behandeling ter beschikking gesteld aan alle betrokkenen, tenzij de commissie op grond van gewichtige redenen aanleiding ziet om van deze regel af te wijken. De redenen om bepaalde informatie niet ter beschikking te stellen worden in het advies weergegeven.
 - h. De hoorzittingen en overige zittingen van de commissie zijn niet openbaar.
 - i. Binnen tien weken na ontvangst van de klacht brengt de commissie een rapport van bevindingen uit aan de directie en een advies over de gegrondheid van de klacht. Daarbij maakt zij gebruik van de wegingscriteria die zijn opgenomen in paragraaf 5.2 onder C van de Gedragscode. De termijn van tien weken kan door de commissie met vier weken worden verlengd. Van de verlenging wordt schriftelijk aan alle betrokkenen mededeling gedaan. Verdere verlenging is mogelijk voor zover betrokkenen daarmee schriftelijk instemmen.

4.7 Verantwoording

De commissie legt over haar werkzaamheden achteraf verantwoording af aan de directies van elk planbureau in een jaarlijkse rapportage, waarbij alleen over de voor het desbetreffende planbureau relevante werkzaamheden wordt gerapporteerd. In de rapportage wordt in algemene termen verslag gedaan van de behandelde zaken en de verrichte activiteiten. Daarbij mag de rapportage niet tot personen herleidbaar zijn. De leden van de commissie en eventuele geraadpleegde deskundigen zijn voor het overige geheimhouding verschuldigd over hetgeen hen in die hoedanigheid bekend is geworden. Slechts met uitdrukkelijke toestemming van klager en beklagde kan hiervan worden afgeweken.

Paragraaf 5 Vervolgprocedure

- 5.1 De directie stelt binnen vier weken na ontvangst van het advies van de commissie zijn aanvankelijk oordeel vast. Het stelt de klager, de beklagde en eventuele overige belanghebbenden hiervan direct schriftelijk in kennis. Het rapport van bevindingen en het advies van de commissie worden meegezonden met het aanvankelijk oordeel.

- 5.2 Klager, beklagde en eventueel derden die een rechtstreeks en persoonlijk belang hebben bij het (aanvankelijk) oordeel van de directie kunnen binnen zes weken na dagtekening van het aanvankelijk oordeel aan het Landelijk Orgaan voor Wetenschappelijke Integriteit (LOWI) verzoeken daarover advies uit te brengen. Zij brengen de directie hiervan direct schriftelijk in kennis.
- 5.3 Als niet binnen de onder 5.2 genoemde termijn het advies van het LOWI is gevraagd, stelt de directie zijn definitieve oordeel vast over de klacht.
- 5.4 Als het advies van het LOWI is gevraagd, betreft de directie het advies van het LOWI in zijn definitieve oordeel.
- 5.5 Het oordeel van de directie wordt met rapport van bevindingen en het advies van de commissie na afronding van de procedure in geanonimiseerde vorm gepubliceerd op de website van de VSNU.

Paragraaf 6 Bescherming van betrokkenen

De directie van het CPB zorgt dat de rechten van klager en beklagde worden beschermd en dat zij in hun loopbaanperspectieven of anderszins geen onnodig nadeel ondervinden. Hetzelfde geldt voor eventuele andere belanghebbenden, getuigen, deskundigen, de vertrouwenspersonen of de commissieleden.

Paragraaf 7 Slotbepalingen

Deze regeling treedt in werking zodra het CWI is ingesteld en vervangt alle voorgaande klachtenregelingen op het gebied van wetenschappelijke integriteit voor zover het klachten betreft die aanhangig worden gemaakt op of na deze datum.

Deze regeling wordt gepubliceerd op de website van het CPB.

Bijlage 1 bij Klachtenregeling Wetenschappelijke Integriteit CPB

Wat verstaat het CPB onder schendingen van de wetenschappelijke integriteit?

In de wetenschappelijke gemeenschap bestaat grote overeenstemming over hoe de wetenschapsbeoefenaar zich hoort te gedragen en welke gedragingen moeten worden aangewezen als schendingen van de wetenschappelijke integriteit. In Nederland is die overeenstemming terug te vinden in de KNAW notitie Wetenschappelijke Integriteit uit 2001, de VSNU code wetenschapsbeoefening uit 2004, en de Nederlandse Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit uit 2018. Van de vele internationale teksten is de ALLEA European Code of Conduct for Research Integrity uit 2011 toonaangevend. Fouten worden overall gemaakt en misdragingen zijn er in vele soorten en maten. Wetenschap kan slechts functioneren als is voldaan aan alle eisen van zorgvuldigheid, betrouwbaarheid, eerlijkheid, onpartijdigheid, verantwoordelijkheid en respect. Wetenschappelijk wangedrag brengt schade toe aan de waarheid, aan andere wetenschappers en aan de maatschappij. De eerstverantwoordelijke om wangedrag tegen te gaan en zo nodig te bestraffen is de werkgever van de onderzoeker. Met betrekking tot de gedragingen die hieronder zijn opgesomd, verklaart het CPB dat hij deze categorisch afwijst, actief bestrijdt en zo nodig met de hem ter beschikking staande sancties zal bestraffen. Onder schendingen van de wetenschappelijke integriteit wordt in ieder geval verstaan:

1. **fingeren:** het invoeren van fictieve gegevens Het fabriceren of verzinnen van gegevens die worden gepresenteerd als werkelijk verkregen bevindingen van onderzoek. Hiermee wordt het hart van de wetenschap—de waarheidsvinding—geraakt.
2. **falsificeren:** het vervalsen van gegevens en/of het heimelijk verwerpen van verkregen onderzoeksresultaten. Voor de onderzoeker onwelgevallige gegevens mogen nooit worden aangepast aan de verwachtingen of de theoretische uitkomsten. Het weglaten van gegevens mag slechts geschieden op aantoonbaar goede gronden.
3. **plagiëren van (delen van) publicaties en resultaten van anderen.** Wetenschap functioneert slechts met de eerlijke erkenning van de intellectuele eigendom van ieders eigen bijdrage aan de kennis. Dat geldt voor de hele range van studentenwerkstukken en scripties tot wetenschappelijke publicaties en dissertaties. Het gaat niet alleen om letterlijk overschrijven, maar ook om parafraseringen, het weglaten van noten of bronvermelding, het heimelijk gebruik van door anderen vergaarde data, ontwerpen of tabellen. Het auteursrecht biedt gedupeerden de mogelijkheid tot genoegdoening via de rechter, maar ook als er geen direct gedupeerde (meer) is, kan een onderzoeker worden aangeklaagd wegens plagiaat.
4. **het opzettelijk negeren en niet erkennen van bijdragen van andere auteurs is een vorm van wangedrag die verwant is aan het plegen van plagiaat.**

5. het zich onterecht voordoen als (mede-)auteur. Een onderzoeker mag zich slechts (laten) noemen als medeauteur van een publicatie wanneer hij daaraan een aanwijsbare bijdrage heeft geleverd in de vorm van ingebrachte ideeën en expertise, uitgevoerd onderzoek, of theorievorming. Een onderzoeker die zijn naam aan een publicatie verbindt, vergewist zich zo goed mogelijk van de juistheid en integriteit van de inhoud.

6. het bewust verkeerd gebruiken van (statistische) methoden en/of het bewust verkeerd interpreteren van resultaten. De (statistische) interpretatie van onderzoeksgegevens en van empirische resultaten is onderdeel van het wetenschappelijke discours en dat betreft ook de vraag of die interpretatie al dan niet verkeerd is. Het is pas aan te merken als wangedrag indien wordt volhard in een verkeerde voorstelling van zaken en het presenteren van ongewettigde conclusies, wanneer in de wetenschappelijke gemeenschap tot een onomstreden oordeel daarover is gekomen. Zo nodig kan een Commissie Wetenschappelijke Integriteit met externe peers tot een dergelijk oordeel komen.

7. het begaan van verwijtbare onzorgvuldigheden bij het verrichten van onderzoek. Er is pas sprake van wangedrag wanneer de onderzoeker verder gaat dan fouten en slordigheden en zijn handelwijze niet bijstelt na ernstige en gefundeerde kritiek. Een Commissie Wetenschappelijke Integriteit kan laten onderzoeken of daarvan sprake is.

8. wangedrag van collega's toelaten en verheimelijken. Een onderzoeker of bestuurder heeft een zorgplicht ten aanzien van de wetenschap als geheel en in het bijzonder ten aanzien van de onderzoekers in zijn directe omgeving. Erkend moet worden dat gezagsverhoudingen in de wetenschap, bijvoorbeeld tussen promotor en promovendus, het aanklagen van collega's niet altijd gemakkelijk zal maken.

9. Het opzettelijk niet noemen van belanghebbende financiers van het onderzoek. In onderzoekspublicaties dienen de financiers van het onderzoek, in het bijzonder indien deze een mogelijk belang hebben bij het verrichte onderzoek, te worden vermeld.

De tekst van deze bijlage is, na toestemming, overgenomen uit

https://cdn.knmi.nl/system/readmore_links/files/000/001/235/original/Klachtenregeling_Wetenschappelijke_Integriteit_KNMI.pdf